

TEKSTİL, HAZIRGIYIM, DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SEKTÖRLERİ RAPORU (2012/1)

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi**

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	3
Şekiller Listesi.....	3
Kısaltmalar Listesi.....	4
YÖNETİCİ ÖZETİ	5
1.SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	6
1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu.....	6
1.2. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu	7
1.3. Sektörde Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	7
1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler.....	8
1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	8
1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı	9
1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı	9
1.8. Sektörün Üretim Endeksi.....	10
1.9.Sektörün Cirosu	11
1.10. Sektörün Katma Değeri	11
1.11.Sektörün AR-GE Faaliyetleri	12
1.12.Sektörün Elektrik Tüketimi.....	13
1.13.Sektörün Dış Ticareti.....	14
1.14.Sektörün Maliyet Bileşenleri.....	18
1.15.Sektörün 2013-2023 Projeksiyonu.....	20
2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ	22
2.1.Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler.....	22
2.2.Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi.....	23
2.3.Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi.....	24
2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi.....	25
2.5.Sektörün Ciro Endeksi Değerlendirmesi.....	26
KAYNAKÇA.....	28

Tablolar Listesi

Tablo 1-	Faktör Maliyeti ile Katma Değer Miktarları (milyon TL)	11
Tablo 2-	Genel İstihdam ve AR-GE Personeli İstihdam Oranları Karşılaştırması	13
Tablo 3 -	Tüketici Gruplarına Göre Elektrik Tüketim Oranları	13
Tablo 4-	En Fazla Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon Dolar)	17
Tablo 5 -	En Fazla Tekstil İthalatı Yapılan Ülkeler ve İthalat Miktarları (milyon Dolar)	17
Tablo 6-	En Fazla Hazırgiyim İhracatı Yapılan Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon Dolar)	17
Tablo 7-	En Fazla Hazırgiyim İthalatı Yapılan Ülkeler ve İthalat Miktarları (milyon Dolar)	17
Tablo 8-	En Fazla Deri Ürünleri İhracatı Yapılan Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon Dolar)..	18
Tablo 9-	En Fazla Deri Ürünleri İthalatı Yapılan Ülkeler ve İthalat Miktarları (milyon Dolar)....	18

Şekiller Listesi

Şekil 1-	Dünyada Başlıca Tekstil ve Hazırgiyim İhracatçıları	6
Şekil 2-	Kapasite Kullanım Oranı (%).....	9
Şekil 3-	Yıllara Göre İstihdam ve Çalışılan Saat Endeksi (2005=100)	10
Şekil 4-	Yıllara Göre Üretim Endeksi (2005=100)	10
Şekil 5-	Yıllara Göre Ciro Endeksi (2005=100)	11
Şekil 6-	Yıllara Göre Seçilmiş Sektörlerin İmalat Sanayi İçindeki Katma Değer Oranları (%)	12
Şekil 7-	Yıllara Göre Sektörlerde Firma Başı Ortalama Elektrik Tüketimi (MWh).....	14
Şekil 8-	Yıllar İtibariyle Tekstil Dış Ticareti	15
Şekil 9-	Yıllar İtibariyle Hazırgiyim Dış Ticareti	16
Şekil 10	Yıllar İtibariyle Deri Ürünleri ve Ayakkabı Dış Ticareti	16
Şekil 11-	Tekstil Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri	18
Şekil 12-	Tekstil Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri (Boya ve Terbiye İşlemlerine Özel)	19
Şekil 13-	Hazırgiyim Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri	19
Şekil 14-	Deri Ürünleri Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri	20
Şekil 15-	Aylara Göre Üretim Endeksleri (endeks 2005).....	24
Şekil 16-	Aylara Göre Kapasite Kullanım Oranı (endeks 2005).....	24
Şekil 17-	Aylar İtibariyle Tekstil Dış Ticareti	25
Şekil 18-	Aylar İtibariyle Hazırgiyim Dış Ticareti	25
Şekil 19-	Aylar İtibariyle Deri ve Deri Ürünleri Dış Ticareti	26
Şekil 20-	Aylar itibariyle Ciro Endeksi (endeks 2005).....	27
Şekil 21-	Temmuz-Aralık Ayları ABD Doları Kur Değişimi	27

Kısaltmalar Listesi

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AR-GE	Araştırma Geliştirme
BSTB	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
DİR	Dahilde İşleme Rejimi
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EB	Ekonomi Bakanlığı
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
ITC	Uluslararası Ticaret Merkezi
İTKİB	İstanbul Tekstil Konfeksiyon İhracatçılar Birliği
KDV	Katma Değer Vergisi
MWH	Mega Watt saat
TCMB	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
THD	Tekstil, Hazırgiyim Deri ve Deri Ürünleri
TTSİS	Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Tekstil ve hazır giyim sanayi, ülkelerin ekonomik kalkınma sürecinde önemli rol oynayan bir sanayi dalıdır. Gelişmiş ülkelerin 18. yüzyılda gerçekleştirdikleri sanayileşme sürecine önemli katkısı olan tekstil ve hazır giyim sanayi, günümüzde de gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınmalarında benzer bir rol oynamaktadır.

DTÖ verilerine göre 2009 yılında yaklaşık 526 milyar Dolar olan dünya tekstil ve hazır giyim sektörü ihracatı 2010 yılında 602 milyar Dolara yükselmiştir. İki sektörün 2010 yılında dünya mal ticaretindeki payı %4,1 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemiz ise dünya tekstil ve hazır giyim sektörü ihracatı içinde %3,6'lık bir paya sahiptir.

- Ülkemiz AB ülkelerine tekstil ve hazır giyim ihracatında 3'üncü
- Pamuk üretiminde dünyada 7'nci
- Pamuk tüketiminde dünya'da 4'üncü
- Elyaf ring iplik üretiminde dünya'da 5'inci
- Open-end iplik üretiminde dünya'da 4'üncü
- Organik pamukta 2'nci
- Ayakkabı üretiminde Avrupa'da 2'nci sırada yer almaktadır.

GSYH içindeki payı, dış ticaret potansiyeli, istihdam gibi parametrelerde ülkemizde ilk sıralarda olan sektörler ülkemizi küresel pazarda da ön sıralara taşımaktadır. Ülkemiz, işgücü, hammadde ve pazarlama faktörleri dikkate alındığında Çin, Hindistan ve Güney Kore ile birlikte dünyanın en rekabetçi ülkeleri arasında yer almaktadır.

Türkiye ekonomisi içinde çok güçlü ileri ve geri bağlantıları olan bu sektördeki gelişmelerin tüm ekonomiyi etkilemesi kaçınılmazdır. Küresel rekabet koşulları altında ve rakip ülkelerin sektörlere tanıdığı pozitif katkılar göz önünde bulundurulduğunda bu sektörlerde rekabet gücünün sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır.

1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

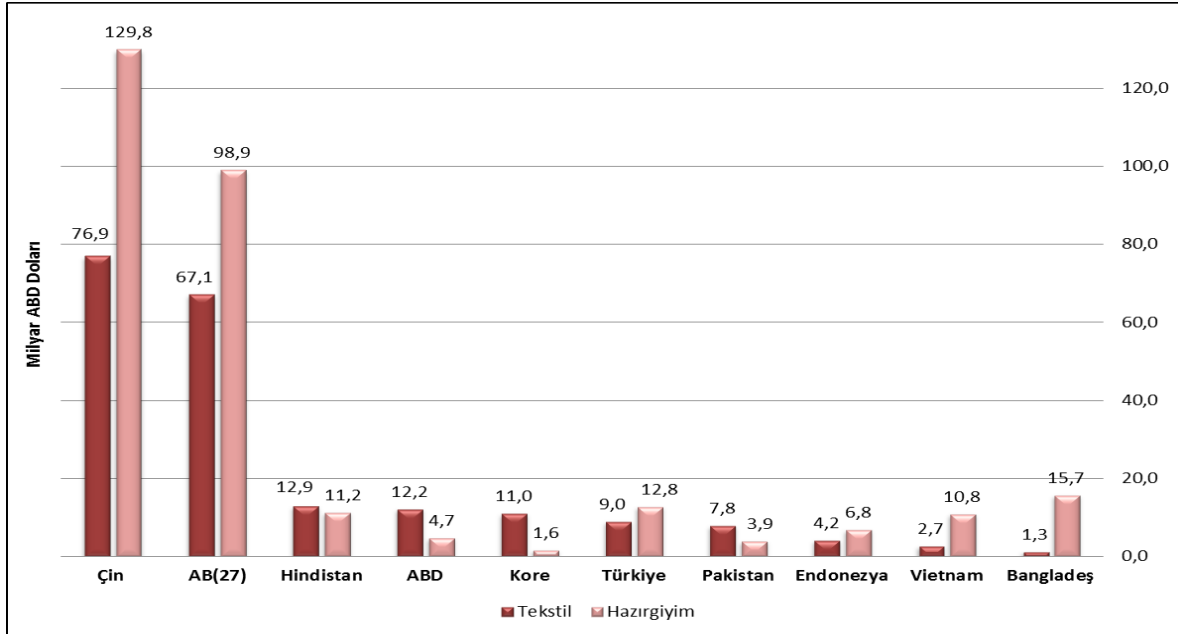
Dünya tekstil ticareti (ihracat) 2009 yılında bir önceki yıla kıyasla %16 oranında azalarak 210 milyar Dolar düzeyinde, 2010 yılında %19 oranında artarak 251 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

Dünya hazır giyim ticareti ise (ihracat) 2009 yılında %13'lük azalışla 316 milyar Dolar, 2010 yılında %11'lik artışla 351 milyar Dolar olmuştur. 2010 yılı dünya hazır giyim ihracatının %80'i gelişmiş ülkelere yapılmıştır.

Ticaret hacmi bakımından en yoğun tekstil ve hazır giyim ticareti Asya ülkelerinde gerçekleşmektedir. Bunun en büyük sebebi Çin'in bu kıtada yer almasıdır. Çin'in 2010 yılı tekstil ihracatı 77 milyar Dolara, hazır giyim ihracatı ise 130 milyar dolara ulaşmıştır. Çin'in dünya tekstil ihracatı içinde 2000 yılında %10 olan payını 2010 yılı sonunda %31'e, hazır giyim ihracatında 2000 yılında %18,3 olan payını 2010 yılında %37'ye yükseltmiş olması birbiriyle etkileşen iki sektörde giderek artan Çin hâkimiyetini ortaya koymaktadır.

Tekstil ticaretinde AB ülkelerinin ardından üçüncü sırada yer alan Hindistan ise 2010 yılında ihracatını %40 oranında arttırmıştır.

Şekil 1 – Dünyada Başlıca Tekstil ve Hazır giyim İhracatçıları

Kaynak: DTÖ (2010 yılı verileri)

Türkiye, 2010 yılı DTÖ verilerine göre, dünya tekstil ihracatında %3,6'lık pay ile tekstilde 8'inci hazır giyim ihracatında %3,6'lık pay ile ise dünyada 5'inci büyük ihracatçı konumundadır.

2010 yılı tekstil ithalatında ise, hazır giyim ihracatında görülen artışa bağlı olarak, hammadde ihtiyacını karşılamaya yönelik tekstil ithalatında sürekli artış kaydetmiş ve dünya tekstil ithalatında 6'ncı sırada yer almıştır. Türkiye, hazır giyimde ise %0,8'lik pay ile dünya ithalatında 10'uncu sırada yer almaktadır.

Türkiye havlu konusunda dünyanın ilk üç tedarikçisinden biridir. Dünya ev ve mekân tekstilleri ticaretinde %4,5 ve teknik tekstillerde %1,5 paya sahiptir. Ev tekstilinde brode ve gipür üretimi için kurulan makine parkı, dünyanın en büyük makine parkıdır.

Avrupa kıtasında yer alan en büyük ev tekstili üreticisi olan Türkiye, Avrupa'nın en büyük nevresim üreten fabrikasına da sahiptir.

Ayrıca Avrupa'nın Çin'den sonra en büyük hazır giyim tedarikçisidir. 2011 yılı kayıtlarına göre Türkiye hazır giyim ihracatının beşte birini AB ülkelerine yapmaktadır.

ITC (International Trade Center) verilerine göre dünyada ayakkabı hariç deri ürünleri ihracatı 2010 yılında %21 oranında artarak 51,8 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. En büyük deri ürünleri ihracatçısı %40 payla Çin'dir. Çin'den sonra gelen ihracatçılar sırasıyla Hong Kong, İtalya ve Fransa'dır. Türkiye ise %0,7 payla 16. sırada yer almaktadır.

Ayrıca dünya deri ayakkabı ihracatı ise 47 milyar dolar olup, %22 payla Çin yine en büyük ihracatçı konumundadır. İtalya ve Vietnam ise diğer en büyük ihracatçılar konumundadır. Türkiye ise %0,4 payla 27. sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin ihracatında 2008 yılında yaşanan düşüş sonrası 2009 yılından 2010 yılına geçişte %32'lik ihracat artışı ayakkabı sektöründe bir hareketlenme olduğunu göstermektedir.

Deri ürünleri sektöründe en büyük ithalatçı ise ortalama %22 payla ABD'dir.

Ayakkabı dahil deri, deri ürünleri ihracatının yaklaşık yarısı AB ülkelerine yapılmakta olup, 2010 yılında ülkeler itibarıyla en büyük üç ihraç pazarını sırasıyla Rusya Federasyonu, İtalya ve Almanya oluşturmaktadır.

1.2. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu

Tekstil ve hazır giyim sektörü ülkemizin geleneksel sanayi kollarından olup, ihracatta gösterdiği başarı ile sanayide önde gelen vazgeçilemez sektörlerden biridir. Türkiye tekstil ve hazır giyim sektörü halen en fazla dış ticaret fazlası veren sektördür. Buna ek olarak oluşturduğu istihdam ile işsizliğin azalmasına ve toplumun refahına çok ciddi düzeyde katkıları mevcuttur.

Tekstil ve hazır giyim sektörü birlikte değerlendirildiğinde ülkemiz GSYH'nın %10'unundan fazlasını sağlamaktadır. Sektörler ürün kalitesi, moda ve trendleri belirleme gücüne sahip tasarımları ve yüksek teknolojisi itibarıyla dünyada çok özel bir yere sahiptir.

Deri ve deri ürünleri sektörü ise imalat sanayiinde yaratılan katma değer % 1'ini karşılamaktadır. Dünya dış ticaretinde önemli bir unsur olan deri ve deri ürünleri ihracatımızın son 5 yıllık gelişimi değerlendirildiğinde ülkemiz ihracatında ortalama % 1 paya sahibi olduğu görülmektedir.

1.3. Sektörde Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

Tekstil ve hazır giyim sektörü, elyaf ve ipliği kullanım eşyasına dönüştürecek süreçleri kapsayan işlemleri içerir. Bu tanıma göre; sektör elyaf hazırlama, iplik, dokuma, örgü, boya, baskı, apre, kesim, dikim üretim süreçlerini kapsamaktadır. Elyaftan iplik ve mamul kumaşa kadar olan kısım tekstil, kumaştan giyim eşyası elde edilene kadar olan süreç ise hazır giyim sektörünün içinde değerlendirilmektedir.

Sektörün nihai kullanıma yönelik ürünleri çok genel olarak hazır giyim, hazır eşya ve teknik tekstiller olarak gruplandırılmaktadır. Bu kapsamda çorap, kazak, gömlek, pantolon, takım elbise gibi giyim eşyası; perde, çarşaf gibi ev tekstili, halı ve diğer tekstil yer kaplamaları; ağ, ip, kablo, taşıyıcı tekstil bandı, branda, koruyucu bez, filtre, paraşüt, fren bezi, keçe gibi diğer tekstil ürünleri yer almaktadır.

Tekstil sanayinin, basit ürünler üreten bir sanayi olarak sanayileşmiş ve bilgi toplumu ülkelerinin terk ettiği, daha ziyade sanayileşmekte olan ülkelere uygun bir sanayi dalı olduğu değerlendirmesi tam olarak isabetli değildir. Aslında sektörün standart basit ürünlerin üretiminin sanayileşmekte olan ülkelere bırakıldığı, fakat yüksek katma değerli moda-marka ürünlerle, teknik tekstillerin araştırılıp, geliştirilip üretilmesinde sanayileşmiş ve bilgi toplumu ülkelerin söz sahibi olmaya devam etmekte oldukları ve devam edecekleri görülmektedir.

Bu gerçekten hareketle sektör, fiyat-maliyet rekabetinden ziyade kalite rekabetinin belirleyici olduğu, üst sınıf yüksek kalitede moda, marka, bilgi bazlı ürünlerin üretildiği ve satıldığı bir yapıya doğru yol almaktadır.

1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler

Tekstil sektörü, hazır giyim sektörünün tedarik zinciri içinde yer alan ve geniş kapsamlı üretim yelpazesine sahiptir. Tekstil kendi içinde elyaftan başlayarak mamul maddeye kadar oldukça uzun bir üretim zincirine sahip olup, genel itibarıyla iplik, dokuma, örme, dokusuz yüzey, terbiye, hazır giyim ve konfeksiyon alt sektörleri yan sanayi olarak sayılabilir.

Deri ve deri ürünleri sektörü esas itibarıyla 5 alt sektörden oluşmakta olup, bu alt sektörler deri işleme (tabakhane), deri konfeksiyon, deri saraciye, ayakkabı, ayakkabı yan sanayi, deri kimyasalları olarak belirtilebilir.

Ayrıca tekstil sanayi; otomotivden, inşaat, ağır sanayiden tıba kadar pek çok sektörle teknik açıdan ilişki içindedir.

1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

Sektörde iplik üretimi Kahramanmaraş, İstanbul, Adıyaman, Gaziantep, Bursa gibi illerde yoğun olarak yapılırken, Denizli'de havlu, bornoz, ev tekstili, Uşak'ta iplik, battaniye, Çorlu ve Çerkezköy'de tekstil terbiyesi, Adana'da pamuklu dokuma ve terbiye, Gaziantep'te polipropilen, dokusuz yüzey, makine halıcılığı, İstanbul'da konfeksiyon ve örme üretimi ön plana çıkmaktadır.

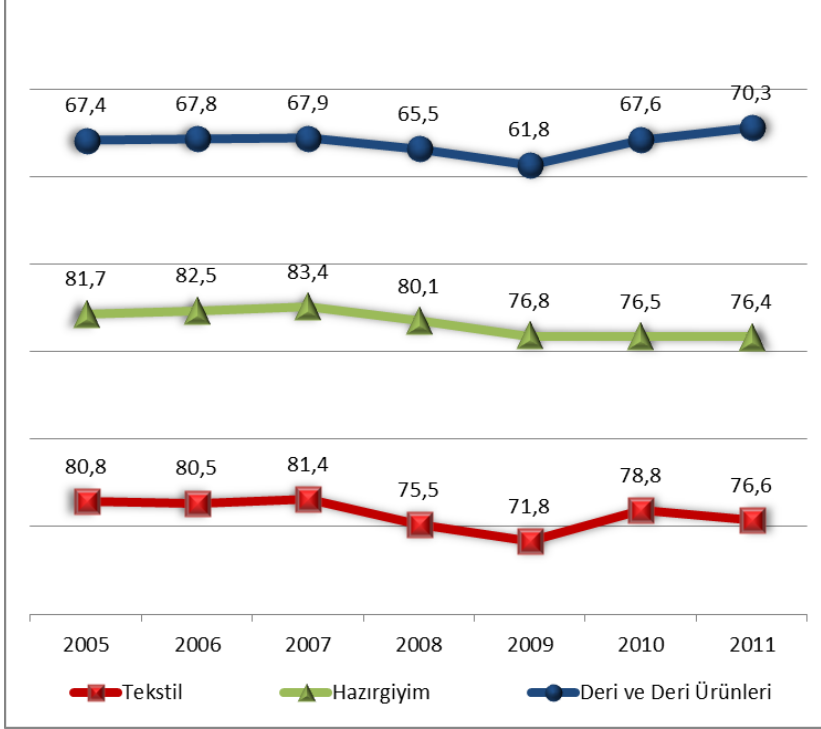
Deri işleme sanayi, İstanbul-Tuzla, İzmir-Menemen, Tekirdağ-Çorlu, Uşak, Bursa, Balıkesir-Gönen, Bolu-Gerede, Isparta, Hatay, Manisa-Kula'da yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Ayakkabı Yan Sanayi firmalarının dağılımı ise % 50 oranında İstanbul olup, diğer firmalar İzmir, Konya, Gaziantep, Bursa gibi şehirlerde konumlanmıştır. Deri hazır giyim firmaları ise daha çok İstanbul ve İzmir'de yer almaktadır.

1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı

Üretim endeksinde görülen düşme eğilimi kapasite kullanma oranlarında da görülmekte olup, krizden sonraki dönemde kapasite kullanım oranlarında genel bir toparlanma gözlemlenmektedir.

Şekil 2 - Kapasite Kullanım Oranı (%)

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı

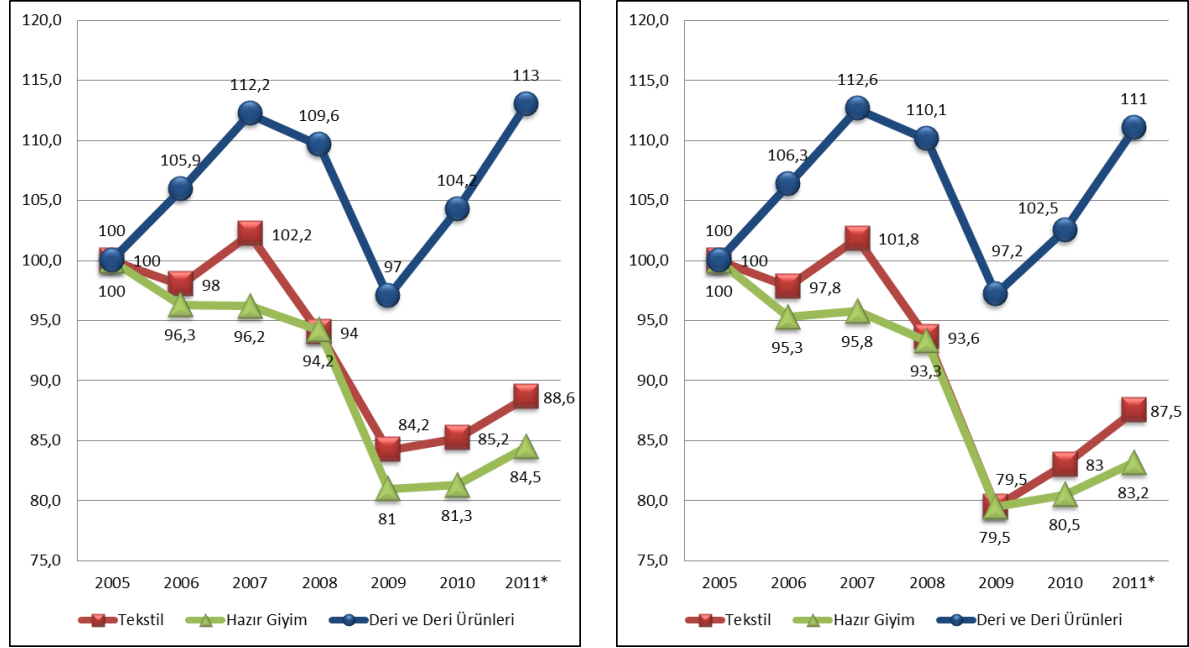
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) 2010 yılı kayıtlarına göre 10.030.810 zorunlu sigortalı arasında 2.876.529'u imalat sanayinde kayıtlıdır. Bunlardan 14.624 işyerinde 356.477 kişi tekstil imalatında, 28.411 işyerinde 390.140 kişi hazırgiyim imalatında, 5.140 işyerinde 46.163 kişi ise deri ve deri ürünleri imalatında istihdam edilmektedir.

Buna karşılık kayıt dışılık dikkate alındığında, tarım ve hizmet sektörleri dahil tüm sektörler içinde THD sektörlerinde yaklaşık %12 civarında bir istihdam sağlanmaktadır. Kayıtlı-kayıtsız çalışanlarla birlikte 450.000 kişi tekstil sanayinde, 1.500.000 kişi de hazır giyim sanayinde olmak üzere, THD sektörlerinde toplam 2.000.000 civarında kişinin çalıştığı tahmin edilmektedir.

Şekil 3 incelendiğinde 2009 yılında yaşanan kriz sonrası istihdam oranlarında ve çalışılan saatlerde birbirine paralel bir artış gözlenmektedir.

ÇSGB verilerine göre tekstil sektöründe en büyük istihdam (50–249 çalışanı olan) orta ölçekli işyerlerinde sağlanırken, hazırgiyim, deri ve deri ürünleri sektörlerinde istihdam (50 çalışanın altında olan) küçük ölçekli işyerlerinde yoğunlaşmaktadır.

Şekil 3 – Yıllara Göre İstihdam ve Çalışılan Saat Endeksi (2005=100)

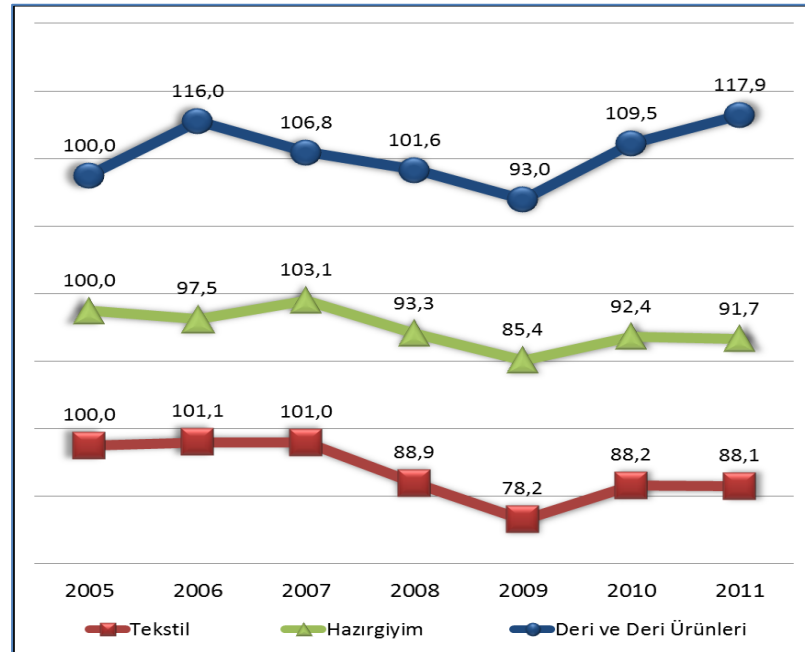

Kaynak: TÜİK (* 2011 yılı verileri 9 aylık dönemi içermektedir.)

1.8. Sektörün Üretim Endeksi

2008-2009 krizinde üretimde olan düşüş sonrası 2010 yılında dikkate değer bir toparlanma görülmektedir. 2011 yılında ise deri ve deri ürünleri sektöründe ham deri bakımından yaşanan sıkıntılara rağmen kaydedilen artış oldukça dikkat çekicidir. Ancak üretimdeki bu artış ithal deri ile sağlandığından, yerli deri ve dolayısıyla yerli hayvan sayısının arttırılması önem arz etmektedir.

Şekil 4 – Yıllara Göre Üretim Endeksi (2005=100)

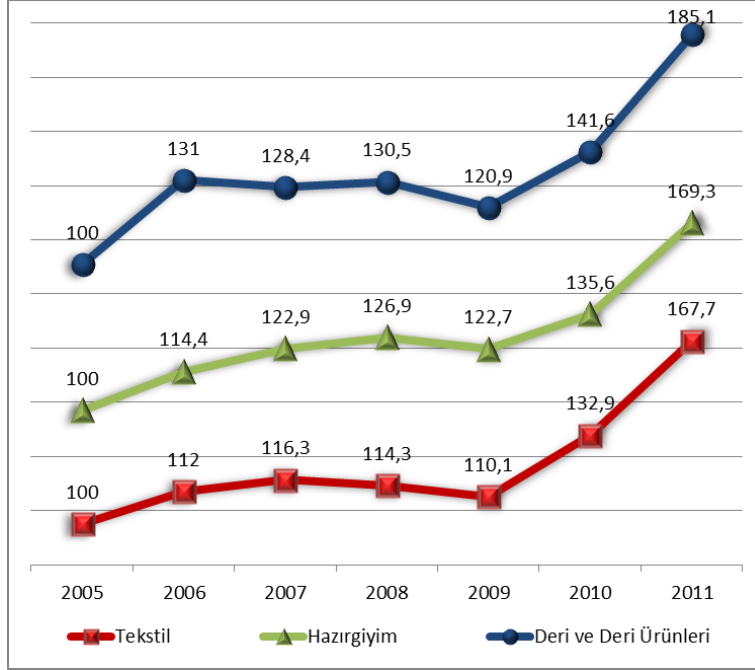

Kaynak: TÜİK (* 2011 yılı verileri geçicidir.)

1.9. Sektörün Cirosu

Sektörlerde kaydedilen cirolarda 2009 yılından sonra dikkat çekici bir artış söz konusudur. İhracata dayalı üretim yapan bu sektörlerde gözlenen bu artışın en önemli sebeplerinden biri Dolar ve Avronun TL karşısında değerlenmesi olarak gösterilebilir.

Şekil 5 – Yıllara Göre Ciro Endeksi (2005=100)

Kaynak: TÜİK

1.10. Sektörün Katma Değeri

2009 yılı TÜİK katma değer (faktör maliyeti) verilerine göre, imalat sanayinde üretilen katma değer, toplam ülkede üretilen katma değer %32,7'sini oluşturmaktadır. 2009 yılı kayıtlarına göre; tekstil, hazırgiyim, deri ve deri ürünleri sektörlerinin ürettiği katma değer imalat sanayi katma değerinin %15,5'ine, toplam ülke katma değerinin %5,2'sine tekabül etmektedir. Üç sektör birlikte değerlendirildiğinde ülkemizde en çok katma değer yaratan gıda ürünleri sanayinden ve geçmiş yıllarda ana metal sanayinden daha fazla bir katma değer yaratması dikkate değerdir.

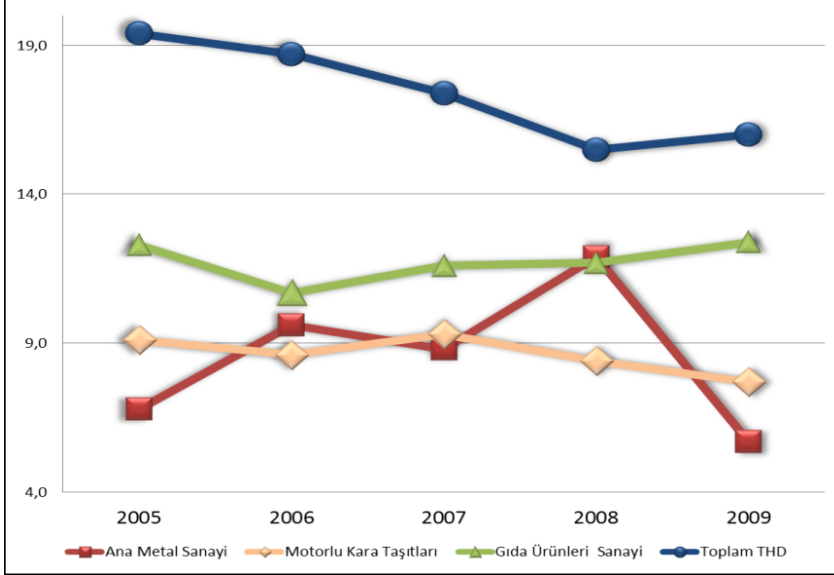
Tablo 1- Faktör Maliyeti ile Katma Değer Miktarları (milyon TL)

	2005		2006		2007		2008		2009	
	TL	%	TL	%	TL	%	TL	%	TL	%
İmalat sanayi	60.244	100	74.797	100	79.000	100	93.803	100	84.735	100
Gıda Ürünleri Sanayi	7.381	12,3	8.000	10,7	9.165	11,6	10.983	11,7	10.571	12,4
Tekstil Sanayi (T)	6.862	11,4	8.498	11,4	7.965	10,1	8.136	8,7	7.217	8,5
Motorlu Kara Taşıt. San.	5.498	9,1	6.486	8,6	7.336	9,3	7.890	8,4	6.571	7,7
Ana Metal Sanayi	4.096	6,8	7.198	9,6	6.917	8,8	11.206	11,9	4.857	5,7
Hazır Giyim Sanayi (H)	4.034	6,7	4.786	6,4	5.057	6,4	5.600	6,0	5.656	6,6
Deri ve Deri Ürünleri (D)	789	1,3	733	1,0	699	0,9	772	0,8	726	0,8
Toplam THD	11.685	19,4	14.017	18,7	13.721	17,4	14.508	15,5	13.599	16,0

Kaynak: TÜİK

Metal sanayi gibi teknoloji yoğun sanayinin imalat sanayii içindeki ağırlıkları artarken, THD sektörlerinde yaratılan katma değer sabit kalmaktadır. Dolayısıyla imalat sanayi içinde yer alan THD sektörlerinde yaratılan toplam katma değer oranı yıllar itibariyle azalmaktadır (Şekil 6). Ancak 2009 yılında yaşanan kriz yüksek üretim değeri olan ana metal sanayinde küçülmelere sebep olmuştur. Bu durum da THD sektörlerinde ufak bir oransal artışa sebep olmuştur.

Şekil 6 - Yıllara Göre Seçilmiş Sektörlerin İmalat Sanayi İçindeki Katma Değer Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

1.11. Sektörün AR-GE Faaliyetleri

Dünya genelinde AR-GE harcamaları 1995-2010 yılları arası yaklaşık 3 kat harcamaya ulaşmıştır. AR-GE yapan ülkeler arasında ABD, Kanada, Çin ve Japonya ilk sıralarda yer almaktadır.

Milli gelirlerinin %2-3'ünü AR-GE'ye ayıran ABD gibi ülkelerin AR-GE'ye ayırdıkları payın Türkiye'nin GSMH' sına neredeyse eşit olduğu görülmektedir.

Ülkemizde de GSMH'nin içinde AR-GE harcamalarının payı gittikçe artmaktadır. 2007 yılında bu pay %0,76 iken 2009 yılında %0,85 düzeyine çıkmıştır. AB'nin Lizbon Kriterlerine göre bu oranın %3 olması gerekmektedir.

TÜİK'in son yayımladığı 2009 yılı verilerine göre imalat sanayi içinde AR-GE harcamalarının oranı tekstil sektöründe %2,46, hazır giyimde %0,62, deri ve deri ürünleri sektörlerinde ise %0,07 oranında gerçekleşmiştir.

İmalat sanayinde çalışan AR-GE personeli sayısı bakımından yapılan değerlendirmede ise tekstilde %3,64, hazır giyimde %1,39, deri ve deri ürünleri sektöründe ise %0,33 oranında AR-GE personeli istihdamı sağlandığı görülmektedir (Tablo 2). Sektörün kayıtlı istihdam oranları dikkate alındığında AR-GE personeli açısından bu oranların diğer sektörlerle kıyasla düşük kaldığı söylenebilir.

Tablo 2- Genel İstihdam ve AR-GE Personeli İstihdam Oranları Karşılaştırması

	İstihdam %	AR-GE Personeli İstihdamı %
Tüm sektörler içinde imalat sanayi	28,6	62
İmalat Sanayi	100	100
Tekstil Sanayi (T)	12,3	3,64
Hazır Giyim Sanayi (H)	13,5	1,39
Deri ve Deri Ürünleri (D)	1,6	0,33
Toplam THD	27,4	5,36

Kaynak: TÜİK (2009 yılı verileri)

Sektörlerde AR-GE alanında yapılan çalışmalar daha çok nano-teknoloji ile üretilmiş ürünler, fonksiyonel tasarımlar, düşük maliyetli çevreci yaklaşımlar, farklı sektörlerle yönelik yeni teknik tekstillerin geliştirilmesi, geri-dönüşüm ürünlerin teknik tekstillerde değerlendirilmesi gibi konularda çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız kayıtlarına göre 2011 yılında 5746 Sayılı AR-GE Kanunu kapsamında muafiyetlerden yararlanan 14 sektörde faaliyet gösteren 94 firmanın 6'sı tekstil/hazırgiyim sektöründe faaliyet göstermektedir. AR-GE merkezi olan 14 sektörde çalışmakta olan 12.321 tam zamanlı AR-GE personelinden 359'u (%3'ü) tekstil sektöründe çalışmaktadır. AR-GE personeli açısından tekstil/hazırgiyim sektörü 14 sektörün içinde 7. sırada yer almaktadır. Tekstil/hazırgiyim sektörlerinin üzerinde yer alan diğer sektörler ise otomotiv gibi daha teknoloji yoğun alanlarda faaliyet göstermektedir.

1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi

TEDAŞ'ın 2009 yılı istatistiklerine göre 156.894.070 MWh'lik elektrik tüketiminin %7,7'si THD sektörleri tarafından kullanılmıştır. Bu kayıtlara göre sektörler dördüncü büyük elektrik tüketicisi konumundadır.

Tablo 3 - Tüketici Gruplarına Göre Elektrik Tüketim Oranları

Tüketici Grubu	%
Mesken İçi Hizmetler	25,0
Ticarethane, Yazıhane, Turizm, El Sanat. ve Diğ.Hiz.	15,6
Demir-Çelik Üretimi ve İşleme Sanayii	10,2
Tekstil, Deri ve Giyim Sanayii	7,7
Tüm Tüketiciler Toplamı	100

Kaynak: TEDAŞ (2009 yılı verileridir.)

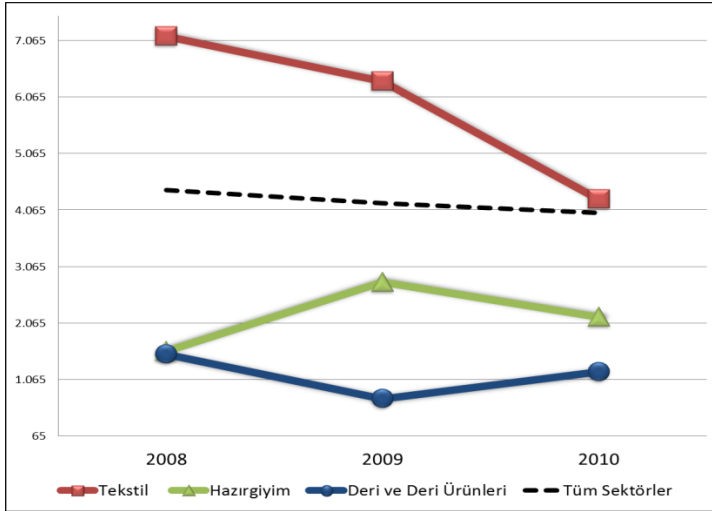
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2009 yılı sanayi sicil kayıtları incelendiğinde ise imalat sanayi içinde tekstil sektörü elektrik tüketim payı %18'le birinci sırada, hazırgiyim sektörü %5'le sekizinci sırada, deri ve deri ürünleri sektörleri ise %0,4 payla 24'üncü sırada yer almaktadır. 2010 yılında ise tekstil sektörü %12,6 ile yine birinci sırada yer alırken, hazırgiyim sektörü %3,8'le 10'uncu sırada, deri ve deri ürünleri ise %0,6 ile 21'inci sırada yer almaktadır.

Tekstil sektörünün imalat sanayi içinde en çok elektrik tüketen sektör olması dikkat çekmektedir. Bunun en temel sebebi sektör bünyesinde bulunan boya terbiye işletmeleridir.

Yıllar itibariyle firma başı tüketilen elektrik miktarları (Şekil 7) incelendiğinde hazır giyim ile deri ve deri ürünleri sektörlerinde kapasite kullanım oranlarına yakın doğrultuda bir eğim olduğu görülmektedir.

Buna karşılık tekstil sektöründe elektrik tüketiminin, kapasite kullanım oranlarındaki artışa rağmen kayda değer şekilde düştüğü gözlemlenmektedir. Diğer sektörlerden farklı olarak tekstil sektörü boya-terbiye işletmelerinde, enerji tüketim eğilimi ölçüğe bağlı değişmektedir. Aynı ölçekte bir işletmede kapasite kullanım oranı arttıkça enerji tüketim miktarı düşmektedir. Bu nedenle elektrik tüketim eğiliminin kapasite kullanım oranı ile paralel seyirde olmaması normaldir. Diğer yandan yıllar itibariyle tekstil sektörü elektrik tüketiminin oransal olarak azalmasını enerji verimliliğindeki artışlar ve diğer enerji kaynaklarına yönelme (doğalgaz, elektriğini kendi üretme vb.) gibi sebeplerle de açıklamak mümkündür.

Şekil 7- Yıllara Göre Sektörlerde Firma Başına Düşen Ortalama Elektrik Tüketimi (MWh)

Kaynak: BSTB

1.13. Sektörün Dış Ticareti

Tekstil ve hazır giyim sektörleri verdiği dış ticaret fazlası ile imalat sanayinde ülkemizin mihenk taşlarından birini oluşturmaktadır. Ancak sektöre girdi oluşturan bazı temel hammaddeler açısından yerli üretim tüketimi karşılamadığından, girdiler açısından dış ticaret açığı olduğu da bir gerçektir.

Ekonomi Bakanlığı (EB) tarafından yapılan bir araştırmaya göre 2010-2011 yıllarında Türkiye imalatının ithal ara malına bağımlılığı %40'tan %43'e yükselmiştir. 2011 yılı verileri THD sektörleri bazında incelendiğinde ithal ara malına bağımlılık tekstil sektöründe %43, hazır giyim sektöründe %19, deri ve deri ürünleri sektörlerinde ise %38 olarak tespit edilmiştir. Buna karşılık yine EB verilerine göre 1 dolarlık tekstil ithalatına karşı 2,1 dolarlık tekstil ürünü ihraç edilirken, 1 dolarlık hazır giyim ithalatına karşılık ise 4,1 dolarlık ihracat yapıldığı görülmektedir.

2011 yılında tekstil sektöründe 11,5 milyar dolar ihracata karşılık, 10,8 milyar dolar ithalat gerçekleşmiş ve 0,7 milyar dolarlık bir dış ticaret fazlası olduğu görülmüştür (Şekil 8). Ancak dış

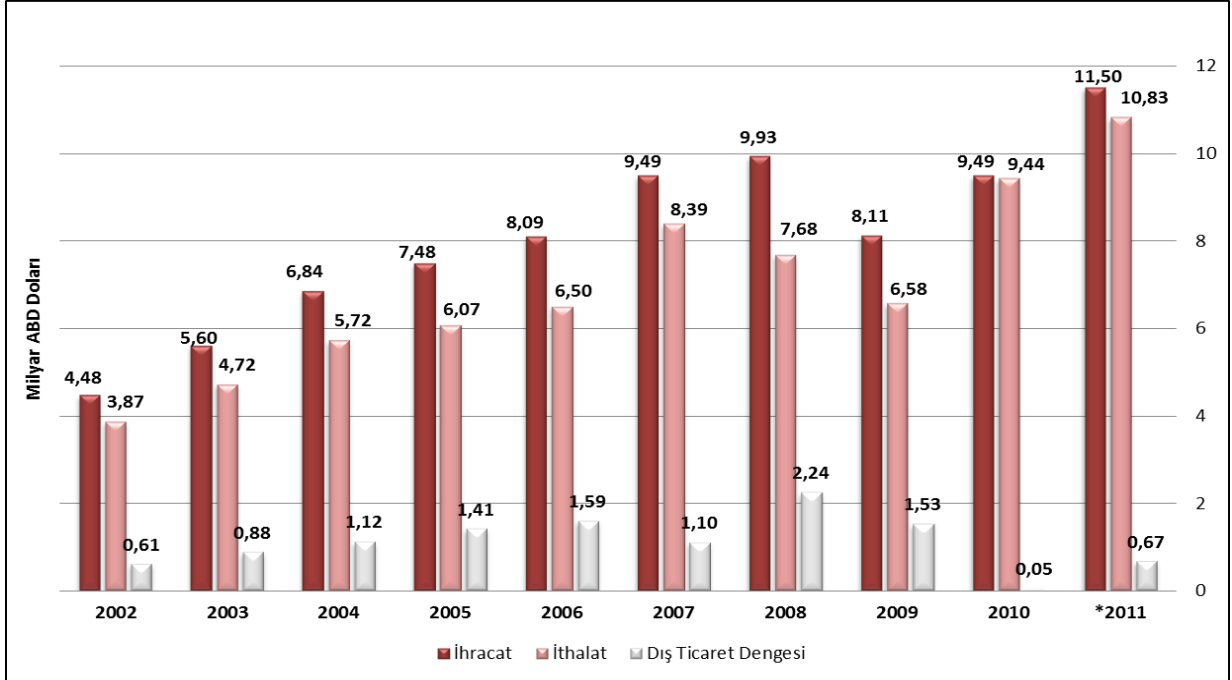
ticarete meydana gelen bu fazlanın 2009 yılı öncesine kıyasla azalan bir seyir izlemesi önemsenmesi gereken bir husus olarak değerlendirilmektedir.

2011 yılında hazır giyim sektöründe ise 13,53 milyar dolarlık ihracata karşılık 2,96 milyar dolarlık ithalat yapılmış olması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilse de 2010 yılına kıyasla ihracattaki %9'luk artışa karşılık ithalatta %15 olarak gerçekleşen artış dikkate alınmalıdır.

Tekstil sektörü 2011 yılı ihracatında örme mensucat başta olmak üzere ev tekstili ürünleri ve halılar en büyük ihraç kalemlerindedir. Pamuklu ve sentetik mensucatta da dış ticaret dengesi pozitif yöndedir.

Sektörde pamuk elyaf ve ipliği ile suni-sentetik elyaf ve iplik ise en önemli ithalat kalemlerindedir. 2011 yılında sadece karde edilmemiş ham pamuk ithalatı 1,85 milyar dolarlık ithalatla sektör ithalatının %17'sini oluşturmaktadır. Hammadde açısından yün, keten, kenevir ve jüt gibi diğer doğal kaynaklı liflerde de dış ticaret açığı mevcut olup, bu lifler arasında en çok taranmış yün liflerinde (137 milyon dolarlık) açık mevcuttur.

Şekil 8 – Yıllar İtibariyle Tekstil Dış Ticareti

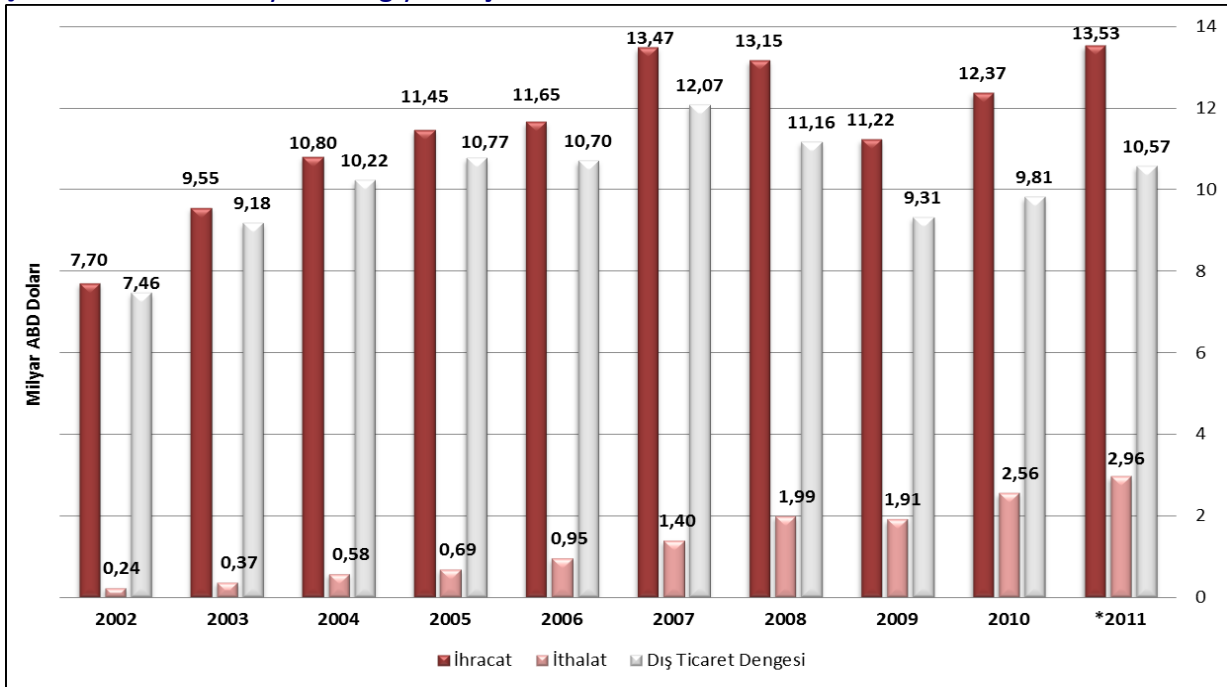

Kaynak: TÜİK (* 2011 yılı verileri geçicidir.)

2011 yılında hazır giyim sektöründe 13,53 milyar dolar ihracata karşılık, 2,96 milyar dolar ithalat gerçekleşmiş ve 10,57 milyar dolarlık bir dış ticaret fazlası olduğu görülmüştür (Şekil 9). Bu rakamlar sektörün 2009 krizi öncesindeki performansını yakaladığını göstermektedir.

2011 yılında hazır giyim ihracatında en büyük ihracat kalemi 3 milyar dolarla örülmüş fanila, tişört ve iç giyimde gerçekleşmektedir. Bunun dışında 1 milyar doların üzerinde ihracatın yapıldığı diğer hazır giyim ürünleri arasında bayan/erkek/çocuk pantolon, tulum ve şort; örülmüş kazak, süveter, hırka, yelekler ile külotlu, kısa-uzun çoraplar ve soketler yer almaktadır. İthalatta ise bayan/erkek/ çocuk dış giyim(pardösü gibi), örülmüş ve örülmemiş eldiven, papyon, kravat, şal gibi giyim aksesuarları, örülmemiş sutyen, korse ve kuşaklar ön plana çıkmaktadır.

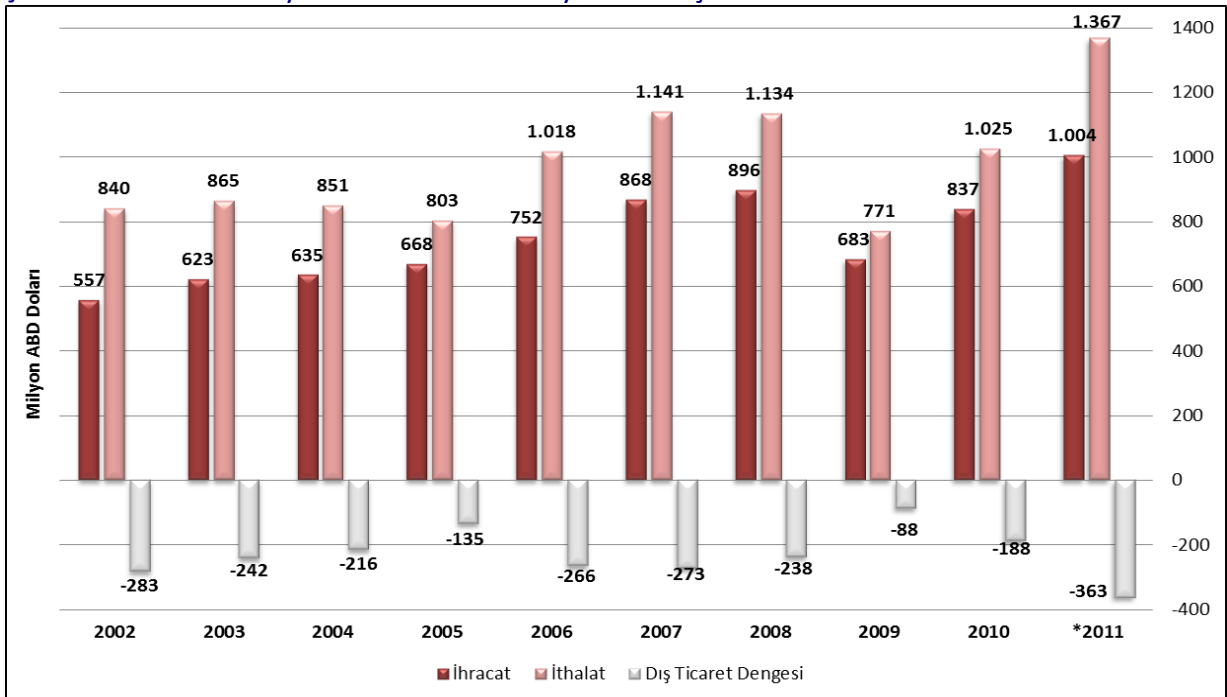
Şekil 9 – Yıllar İtibariyle Hazırgiyim Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK (* 2011 yılı verileri geçicidir.)

Deri ve deri ürünleri sektörü ise ülkemizde hayvancılıkta yaşanan sıkıntılar sebebiyle dış ticaret açığı vermektedir. 2011 yılında sadece gerçek deri ürünleri ihracatı dikkate alındığında ayakkabı dahil deri ve deri ürünleri sektöründe 1 milyar ihracata karşı, 363 milyon dolarlık bir dış ticaret açığı mevcuttur (Şekil 10). Deri ve deri ürünleri sektöründe en büyük ihracat kalemleri 185 milyon dolarla, kürkten giyim eşyası ve aksesuarları ve 178 milyon dolarla deri/köseleden giyim eşyalarıdır. En önemli ithalat kalemlerinde ise yünü alınmış ve alınmamış ham deriler yer almaktadır.

Şekil 10 – Yıllar İtibariyle Deri Ürünleri ve Ayakkabı Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK (* 2011 yılı verileri geçicidir.)

Tablo 4, 5, 6, 7, 8, 9'da tekstil, hazır giyim, deri ve deri ürünleri sektörlerinde en fazla ihracat ve ithalat yapılan ülkeler ve dolar bazında ihracat ve ithalat miktarları yer almaktadır.

Tablo 4- En Fazla Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon Dolar)

İhracat Yapılan Ülke	2011	2010	% Fark
Almanya	1.229	1.001	+22,8
Rusya Federasyonu	1.110	907	+22,4
İtalya	898	709	+26,7
A.B.D.	626	532	+17,7
İngiltere	428	341	+25,5
Yıl Toplamı	11.496	9.488	+21,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 5 - En Fazla Tekstil İthalatı Yapılan Ülkeler ve İthalat Miktarları (milyon Dolar)

İthalat Yapılan Ülke	2011	2010	% Fark
Çin	2.195	1.621	+35,4
A.B.D.	1.389	884	+57,1
Hindistan	811	774	+4,8
Endonezya	653	549	+18,9
İtalya	593	510	+16,3
Yıl Toplamı	10.826	9.439	+14,7

Kaynak: TÜİK

Tablo 6- En Fazla Hazır giyim İhracatı Yapılan Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon Dolar)

İhracat Yapılan Ülke	2011	2010	% Fark
Almanya	3.220	3.005	+7,2
İngiltere	1.951	1.934	+0,9
İspanya	1.298	1.075	+20,7
Fransa	1.050	979	+7,3
Hollanda	742	613	+21,0
Yıl Toplamı	13.526	12.367	+9,4

Kaynak: TÜİK

Tablo 7- En Fazla Hazır giyim İthalatı Yapılan Ülkeler ve İthalat Miktarları (milyon Dolar)

İthalat Yapılan Ülke	2011	2010	% Fark
Çin	1.093	888	+23,1
Bangladeş	684	648	+5,6
Hindistan	170	147	+15,6
İtalya	145	120	+20,8
Vietnam	86	67	+28,4
Yıl Toplamı	2.959	2.557	+15,7

Kaynak: TÜİK

Tablo 8- En Fazla Deri Ürünleri İhracatı Yapılan Ülkeler ve İhracat Miktarları (milyon Dolar)

İhracat Yapılan Ülke	2011	2010	% Fark
Rusya Federasyonu	208	194	+7,2
İtalya	114	83	+37,3
Almanya	99	86	+15,1
Fransa	67	57	+17,5
İngiltere	62	47	+31,9
Yıl Toplamı	1.004	837	+20,0

Kaynak: TÜİK

Tablo 9- En Fazla Deri Ürünleri İthalatı Yapılan Ülkeler ve İthalat Miktarları (milyon Dolar)

İthalat Yapılan Ülke	2011	2010	% Fark
İtalya	226	174	+29,9
Çin	173	141	+22,7
İspanya	130	83	+56,6
Pakistan	79	96	-17,7
Endonezya	62	46	+34,8
Yıl Toplamı	1.367	1.025	+33,4

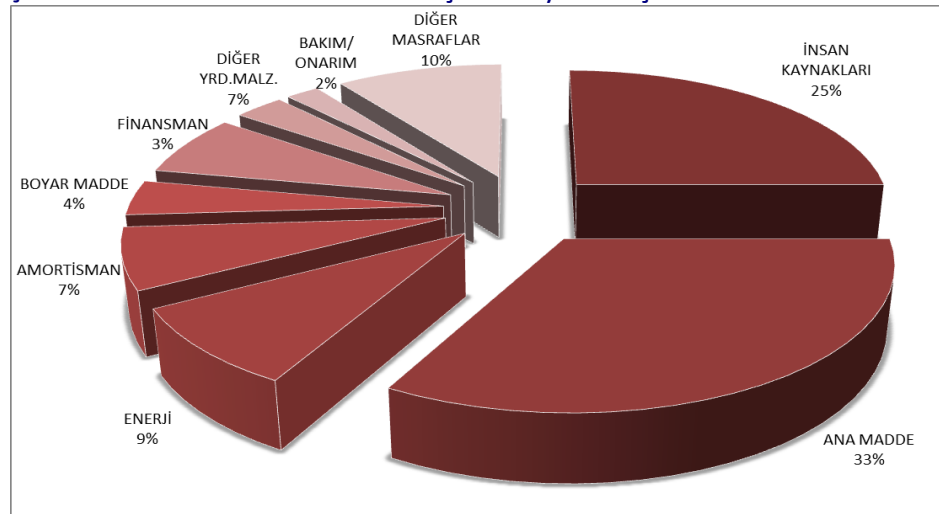
Kaynak: TÜİK

Tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörleri ihracatımızda Almanya en önemli ihraç pazarımız olmaya devam etmektedir. Rusya Federasyonu, İtalya, ABD'ye yönelik ihracatta önemli artışlar yaşanmıştır. Ağırlıklı olarak AB ülkelerine yönelik ihracat gerçekleştirildiği, ithalatta ise ağırlıklı Asya ülkelerinin yer aldığı görülmektedir.

1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri

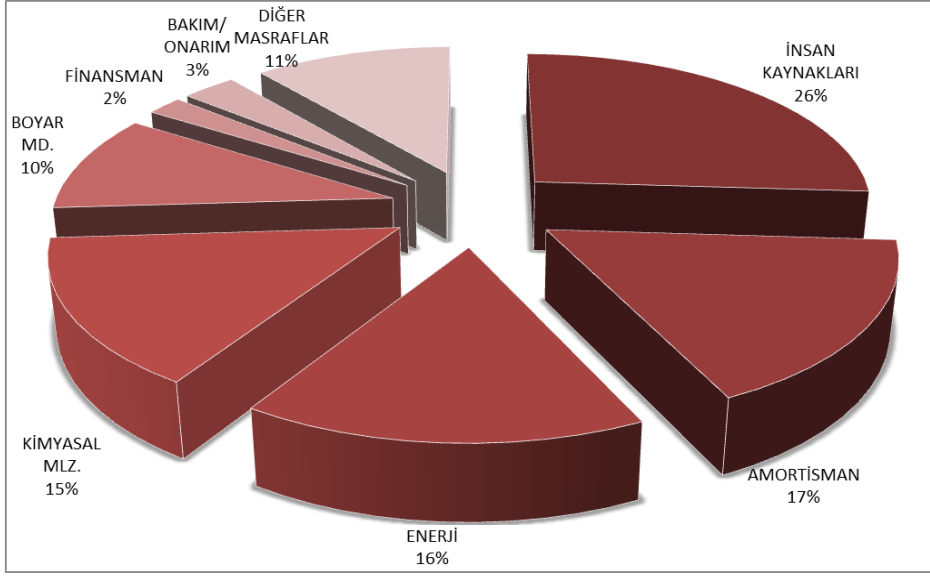
Sektörde çeşitli kuruluşların yapmış olduğu anketler neticesinde belirlenmiş maliyet bileşenleri incelendiğinde boya terbiye işletmeleri hariç en büyük maliyet bileşenlerinin hammaddeler (ana madde ve yardımcı maddeler) üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun yanında esnek ve yoğun sektörler olarak bilinen THD sektörlerinde personel ve işçilik giderleri ikinci en büyük maliyet kalemleri arasında yer almaktadır.

Şekil 11- Tekstil Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri

Kaynak: TTSİS (2005 yılı verileridir.)

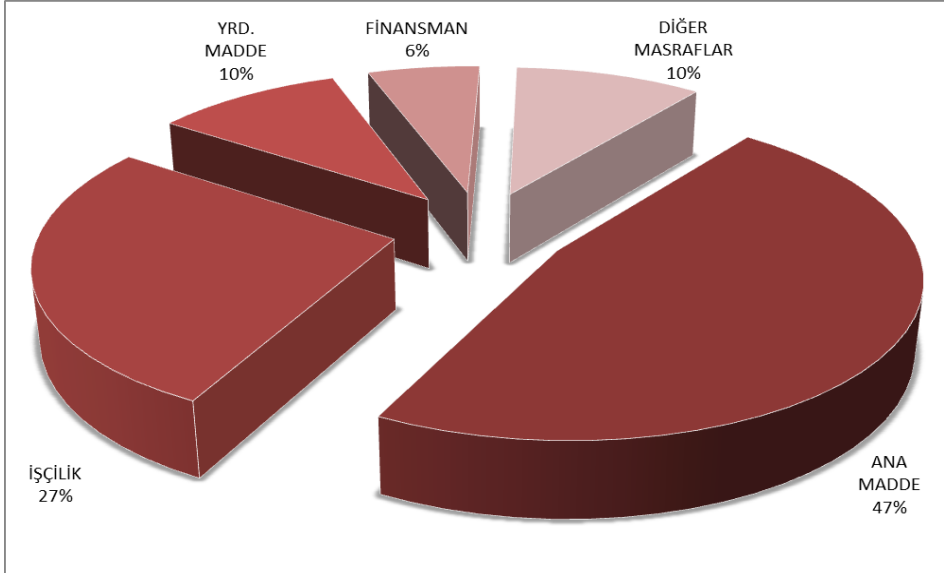
Şekil 12- Tekstil Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri
(Boya Terbiye İşletmelerine Özel)

Kaynak: TTSİS (2005 yılı verileridir.)

Diğer tekstil işletmelerine kıyasla boya terbiye işletmelerindeki enerji ve amortisman giderlerinin maliyetler içindeki payı yüksektir (Şekil 12). Bu işletmeler büyük makine parkurlarına sahip olup, önemli bir yatırım gerektirmektedir.

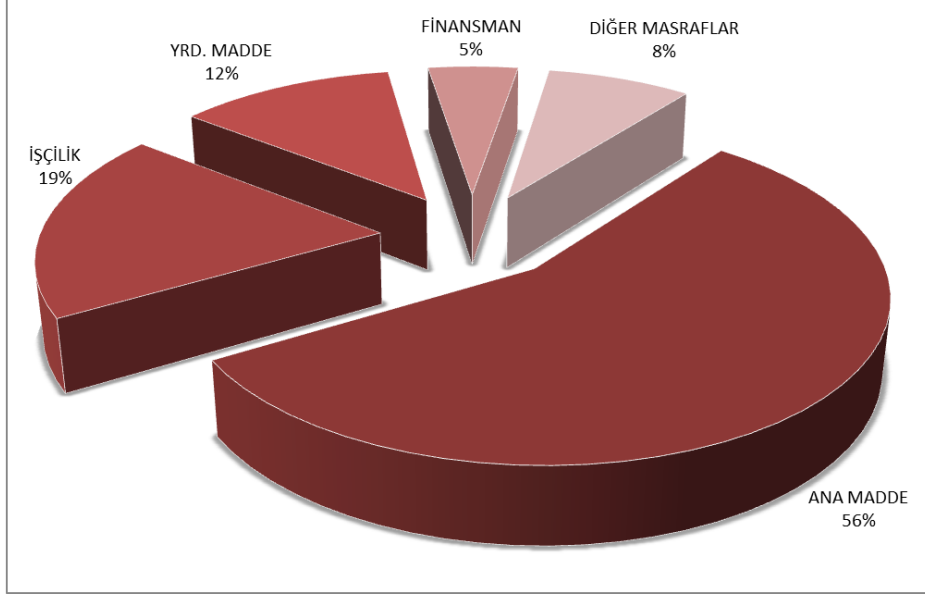
Şekil 13- Hazırgiyim Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri

Kaynak: İTKİB (2007 yılı verileridir.)

Emek yoğun bir sektör olan hazır giyim sektöründe işçilik maliyeti ikinci sırada yer alırken, asıl en büyük maliyet genelde kumaş olan ana madde üzerinde yoğunlaşmaktadır (Şekil 13).

Şekil 14- Deri Ürünleri Sektöründe Yaklaşık Maliyet Bileşenleri

Kaynak: İTKİB (2007 yılı verileridir.)

Deri ürünleri sektöründe ise maliyetin yarısından fazlasının genelde işlenmiş deri olan ana maddeden ibaret olduğu görülmektedir.

1.15. Sektörün 2013–2023 Projeksiyonu

Dünya Ticaret Örgütü tarafından 1995 yılında kabul edilen Tekstil ve Hazırgiyim Anlaşması gereği ticaret kotalarının kaldırılması 2005 yılı başında uygulamaya geçmiş, bunun sonucu olarak uluslararası pazarlarda kıyasıya rekabetin yaşandığı yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönem özellikle Türk Tekstil ve Hazırgiyim Sektörleri üzerinde önemli sonuçlar doğurmuştur.

Bu döneme kadar düşük maliyetli ürünler bazında rekabet etmeye çalışan Türk Tekstil ve Hazırgiyim Sektörleri rekabet alanını değiştirmiş, geleneksel ve basit ürünlerle rekabet etmek yerine, yüksek katma değerli tekstil ürünleriyle ve hazırgiyimde markalaşma yolunda daha güçlü bir yapıya dönüşme çabası içerisine girmiştir.

Nitekim Bakanlığımız tarafından 2011 - 2014 yılları için hazırlanmış Sanayi Strateji Belgesine paralel yürütülmekte olan THD sektörlerine yönelik yeni strateji çalışmaları kapsamında, genel amaç "Tekstil, Hazır Giyim, Deri ve Deri Ürünleri Sektörünü katma değeri yüksek, yenilikçi, bilgi ve ileri teknoloji içeren ürün ve hizmet sunumları ile rekabetçiliğini arttırarak dünya ticaretinden daha fazla pay alan sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak." olarak belirlenmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatınca 2006 yılında hazırlanmış Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Tekstil, Hazırgiyim ve Konfeksiyon Alt Komisyon Raporunda DTÖ verileri analiz edilerek hazırlanmış 2013 projeksiyonunda, Türk Tekstil Sektörü için 7,6 milyar Dolar, hazırgiyim sektörü için 25,2 milyar Dolar ihracat öngörülmüştür. 2011 yılı tekstil ihracatı 11,5 milyar Dolarla şimdiden 2013 projeksiyonu geçerken, hazırgiyimde gerçekleşen 13,53 milyar Dolarlık ihracat henüz 2013 projeksiyonundan çok uzak kalmaktadır.

Son yıllarda ihracatın artmasına rağmen, özellikle hazır giyim sektöründeki karlılığın düşmesi ve kalitede rekabetin giderek artışı; moda, marka ürünlere yönelik daha fazla girişime ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

2023 yılında ise dünya tekstil ticaretinin 550 milyar Dolar'a, hazır giyim ticaretinin ise 740 milyar Dolar'a ulaşacağı öngörülmektedir. Ülkemizin 2023 yılı için 500 milyar Dolarlık ihracat hedefine ulaşabilmesi için ihracatçı birlikleri tarafından hazır giyimde 52 milyar Dolar, hazır giyim dahil tekstil sektörü için toplam 100 milyar dolar ihracat hedefi belirlenmiştir.

Bununla birlikte dünya tekstil ve hazır giyim ticareti içindeki %3,6'lık payımızı korumak için 2023'te en az 26 milyar Doları hazır giyimde olmak üzere tekstil ve hazır giyimde toplam yaklaşık 50 milyar Dolar ihracat hedefine ulaşmamız şarttır.

Ayrıca deri ve deri ürünleri sektöründe 2023 yılında dünyada öngörülen 300 milyar Dolarlık ticaretin içerisinde mevcut payı koruyabilmek için en az 1,5 milyar Dolarlık ihracat hedeflenmesi gerekir. Ancak ülkemiz 2023 hedefleri doğrultusunda bu rakamın 2,2 milyar Dolara ulaşmasında fayda vardır.

Sektörlerin 2023 hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirebilmeleri için mevcut avantajlarının yanında Dokuzuncu Kalkınma Planı çerçevesinde hedeflenen "tedarikçi ülkeden piyasa yapıcı ülkeye dönüşüm" ve "bilgi bazlı ürünlerin üretimine yönelme" yolunda kamu-özel sektör işbirliği ile çalışmalar hızla yürütülmelidir.

2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

Son yıllarda ülkemizin en büyük sorunlarından biri olan cari açık, tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörlerine de yansımış ve sektörler gittikçe ithale dayalı üretim yapan bir yapıya dönüşme riski ile karşı karşıya kalmıştır.

Bunun üzerine tekstil ve hazır giyim eşyası üreten yerli üreticilerin Ekonomi Bakanlığı'na yapmış olduğu başvurular sonucunda, 2011 yılı Ocak ayında İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin 2011/1 ve 2011/2 sayılı Tebliğler ile belirli GTİP'lerde tekstil ve hazır giyim ürünleri için soruşturma başlatılmıştır.

Yapılan incelemeler neticesinde 2010 yılında Türkiye'nin hazır giyim ithalatının %34, tekstil ithalatının % 44 oranında artmış olduğu, buna karşın ihracatın sırasıyla %11 ve %18 oranında arttığı tespit edilmiştir.

Türkiye'de artan ithalatın nedenlerinin başında Türk Lirasının bir dönem Dolar ve Avro karşısında aşırı değer kazanması sonucunda ithal ürünlerin daha cazip hale gelmesi yer almaktadır. Neticede büyüme rakamlarındaki artışlarla birlikte ithal ürünlerle mali açıdan baş edemeyen yerli tedarikçiler yeterli arzı sağlayamamış ve ithalat artarak devam etmiştir. Ülkemizin cari fiyatlarla GSYİH artışı 2001 yılından 2010 yılına % 56, ancak tekstil ve hazır giyim ithalatı ise aynı dönemde % 315 oranında artış göstermiştir. Bu durum ithalat artışının sadece büyümeden kaynaklanmadığının bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak Türkiye'nin tekstil ve hazır giyim ithalatı ciddi artış eğiliminde olduğu sonucuna varılmıştır. Önlem alınmaması durumunda tekstil sektöründe ve devamında hazır giyim sektöründe küçülme olması beklendiğinden, 15.09.2011 tarihinde 28055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2011/2203 sayılı İthalat Rejimi Kararına Ek Karar ile hazır giyimde %17 - %30 arasında, kumaşta %11-%20 arasında ilave gümrük vergisi konmasına karar verilmiştir.

Her iki sektöre yönelik bu kapsamlı korunma önleminin yerli üreticilere önemli oranda olumlu etkileri mevcuttur. Ancak özellikle ihracat yapan hazır giyim firmaları için girdi maliyetleri arttığından dış rekabet gücünün azalması gibi riskler ortaya çıkmaktadır.

Her ne kadar ihracat yapan firmalar Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında gümrük vergileri ve KDV'den muaf olarak ithal ettikleri ürünleri işleyerek ihraç edebilse de, perakendeciler için depolama süresinin belirsizliği DİR mevzuatından yararlanma imkanını kısıtlamaktadır.

Bu riskler dikkate alındığında korunma önlemlerinin özellikle hazır giyim ihracatına etkilerinin düzenli takip edilmesi önem arz etmektedir.

Diğer yandan geleneksel olarak yerli pamuğa bağımlı tekstil ve hazır giyim sektörleri 2004-2005 yıllarında azalan ekim alanları ve 2010 yılında dünyada pamuk emtia fiyatlarındaki artış sebebiyle sıkıntıya düşmüştür. Ancak gerek yerli üretimde devlet desteklerinin sağlanması, gerekse ithalatta alınan önlemler ve sanayicinin aldığı dinamik tedbirlerle sıkıntının şiddeti azaltılmıştır.

Deri sektörü ise hayvan varlığında yaşanan sıkıntılar sebebiyle hammadde açısından sıkıntıya düşmektedir. Ayrıca 2011 yılında artan et fiyatları sebebiyle büyük baş hayvan ithalatına izin verilmesi, dünyada düşük kaliteli olarak satılan hayvan derilerinin iç piyasada yüksek kaliteli Türk derileriyle karışmasına sebep olmuştur. Deri üreticileri iç piyasadaki ham olarak aldıkları derilerin menşeiinden emin olamaz hale gelmiştir. Bu da yüksek kaliteli Türk derisi algısında

bozulmalara sebep olmuştur. Bu nedenle gıda sektörüne yönelik yerli hayvan varlığının arttırılması çabaları deri sektörü için de önem arz etmektedir.

Bu arada artan işçilik ücretleri, yüksek enerji fiyatları, pamukta yaşanan arz kıtlığı, suni elyafta üretimin olmayışı, petrokimya sanayinde arz yetersizliği nedeniyle sentetik elyafta yaşanan sıkıntılar, ham deride yaşanan arz eksiklikleri sektörün girdi tedariki açısından zayıf kaldığı alanlardır.

İhracata dayalı üretim yapan sektörler, zaman zaman döviz kurlarında yaşanan değişimlerden olumsuz etkilense de, son dönemde kurların yüksek seviyelerde seyretmesi sebebiyle avantaj sağlamıştır. Ancak dövizde yaşanan dalgalanmalar halen sektör için potansiyel risk oluşturmaktadır.

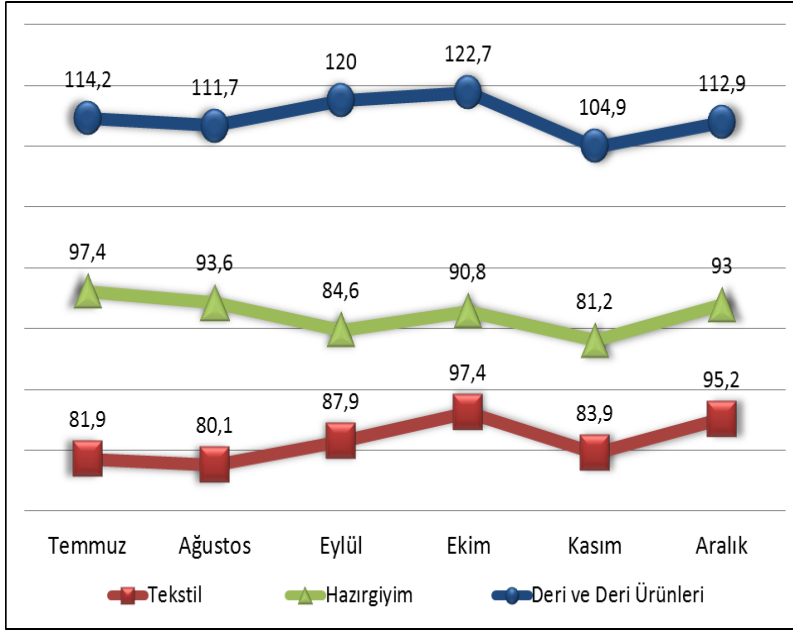
Sektörün rekabet edebilirliğinin artırılması ve dönüşümünün kolaylaştırılması amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda 2008-2010 yıllarında Tekstil, Hazır Giyim, Deri ve Deri Ürünleri Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde çalışmalar yürütülmüştür. Kamu-özel sektör birlikteliğinde yürütülen çalışmalarda birinci öncelik, sektörün içinde bulunduğu çevrenin düzenlenmesine yönelik “iş ortamının iyileştirilmesi”, ikinci öncelik ise “işletme kapasitelerini destekleyerek, işletmelerin rekabet edebilirliğinin artırılması” olarak tespit edilmiştir. Belirlenen öncelikler çerçevesinde 26 eylem yürütülmüş, özellikle pamuk üretimi ve finansman destekleri konularında pek çok gelişme kaydedilmiştir.

Bakanlığımız koordinasyonunda THD sektörlerine yönelik yeni dönem strateji çalışmaları halen devam etmekte olup, ayrıca son dönemde cari açığın artarak devam etmesi sebebiyle Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda tüm sektörler için yönelik Girdi Tedarik Stratejisi çalışmaları da sürdürülmektedir.

2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi

Sektörlerin son altı aylık üretim endeksleri Şekil 15'te görülmektedir. Her üç sektörde de mevsim ve moda ile doğrudan ilişkili üretim yapıldığından aylık üretim değerlerinde mevsimsel olarak iniş çıkışlar görülmektedir.

Şekil 15- Aylara Göre Üretim Endeksleri (endeks 2005)

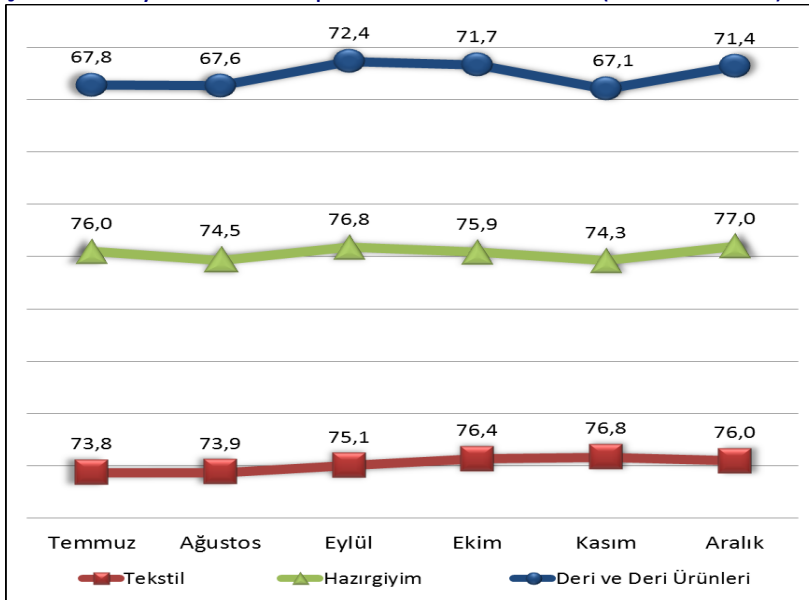

Kaynak: TÜİK (2011 yılı verileridir.)

2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi

Aylık kapasite kullanım oranlarındaki değişim incelendiğinde ise üretim endekslerine paralel bir seyir izlendiği görülmektedir (Şekil 16).

Şekil 16- Aylara Göre Kapasite Kullanım Oranı (endeks 2005)

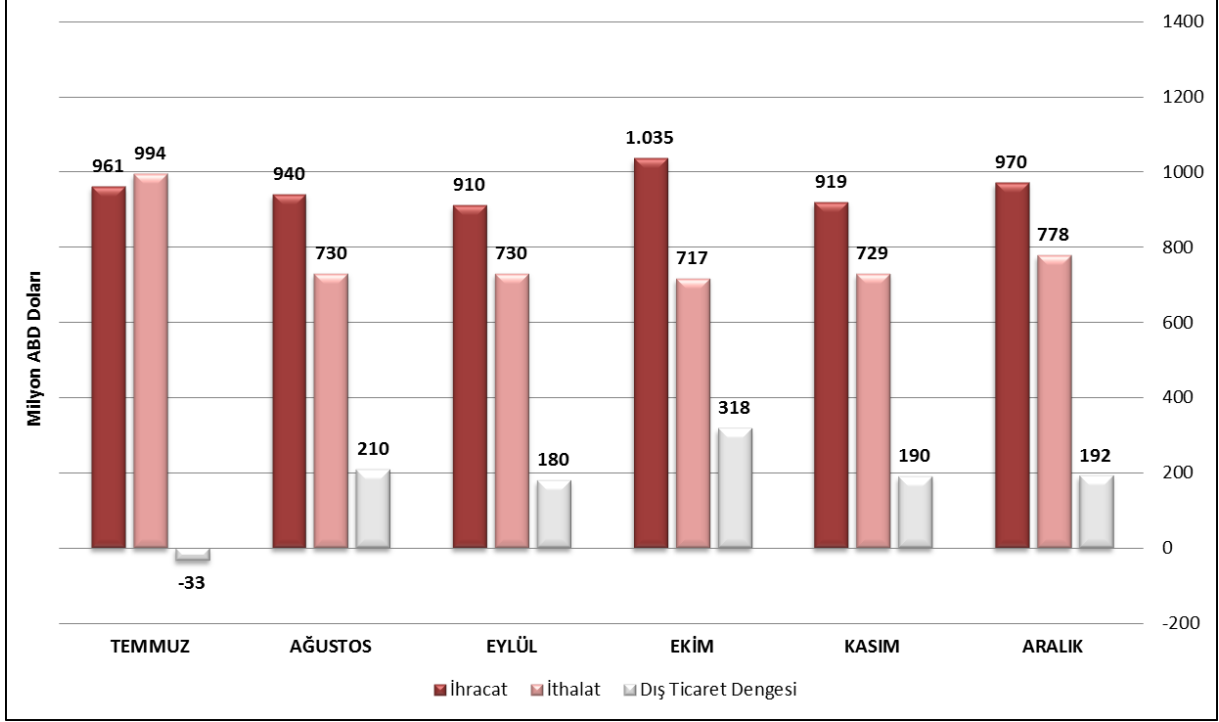
Kaynak: TÜİK (2011 yılı verileridir.)

2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi

Aylar itibariyle sektörlerin dış ticaretinde meydana gelen değişiklikler Şekil 17, 18, 19'da görülmektedir.

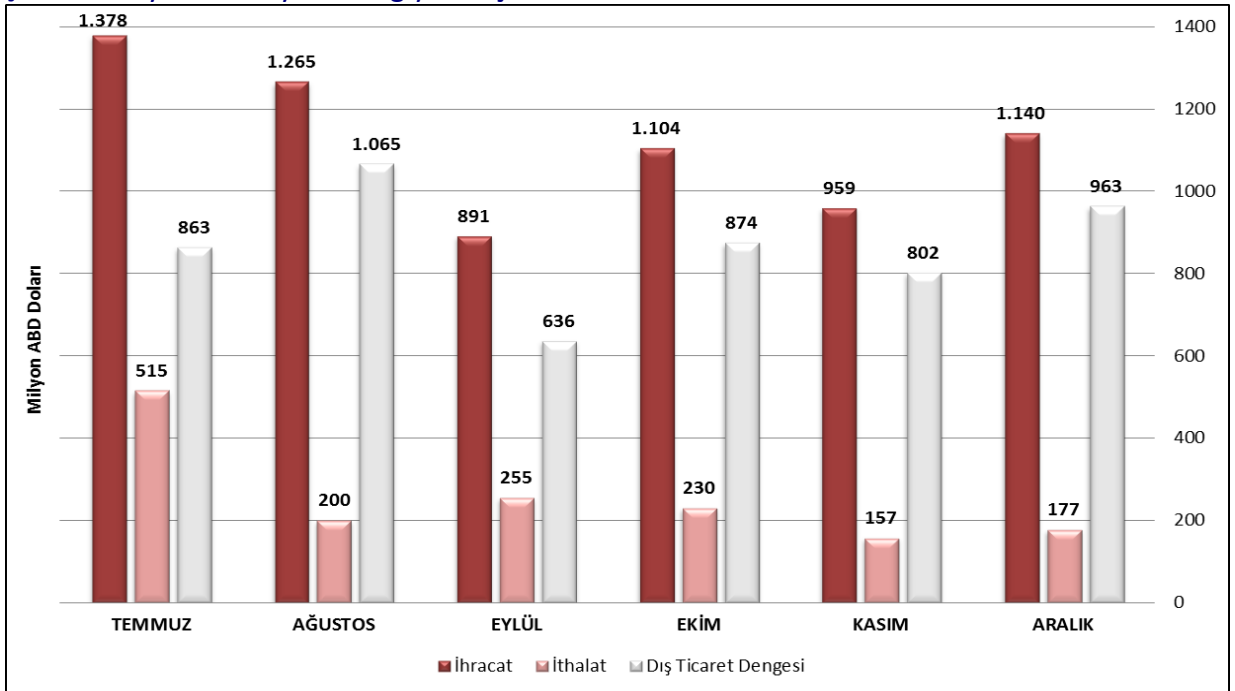
Özellikle tekstil sektöründe Temmuz ayında yaşanan dış ticaret açığının, bu ayda AB ülkelerinde yaz tatili olması sebebiyle yavaşlayan ticari ilişkilerden kaynaklandığı söylenebilir.

Şekil 17– Aylar İtibariyle Tekstil Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK (2011 yılı verileridir.)

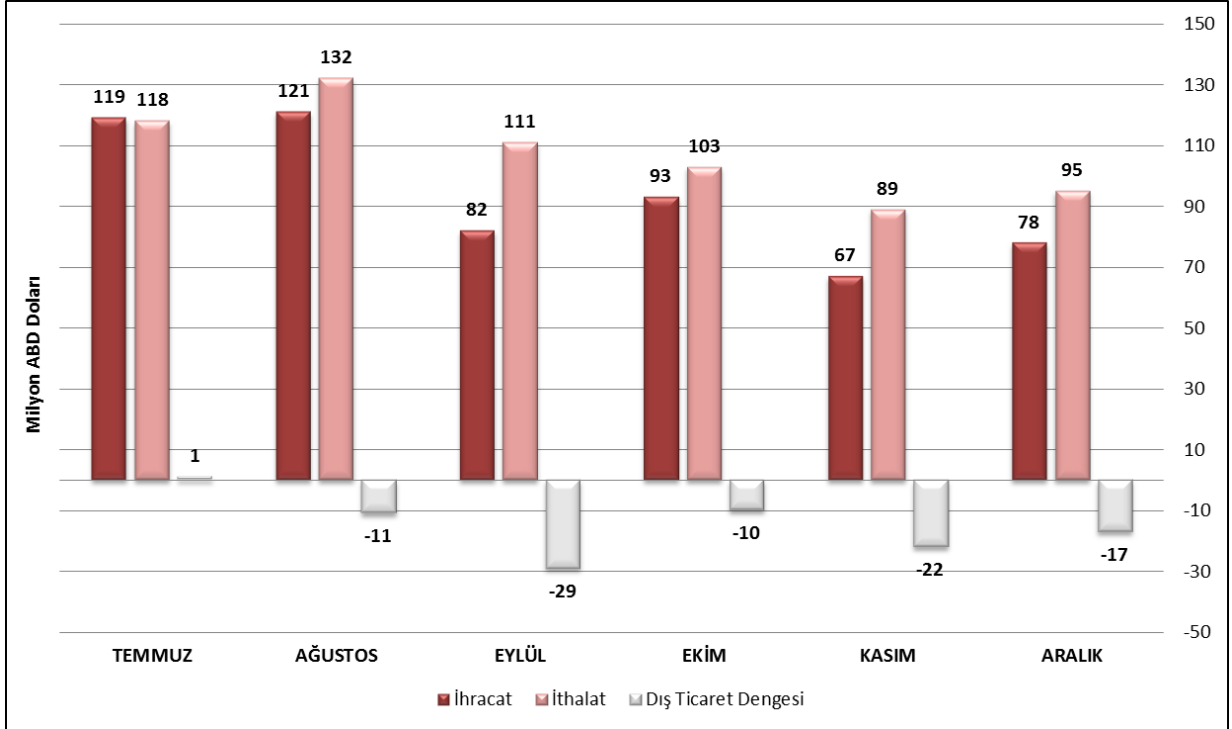
Şekil 18– Aylar İtibariyle Hazırgiyim Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK (2011 yılı verileridir.)

Hazırgiyim, deri ve deri ürünleri sektörlerinde yaşanan dalgalanmaların doğrudan mevsimsel sebeplerden ve moda eğilimlerinden etkilendiği söylenebilir.

Şekil 19– Aylar İtibariyle Deri ve Deri Ürünleri Dış Ticareti

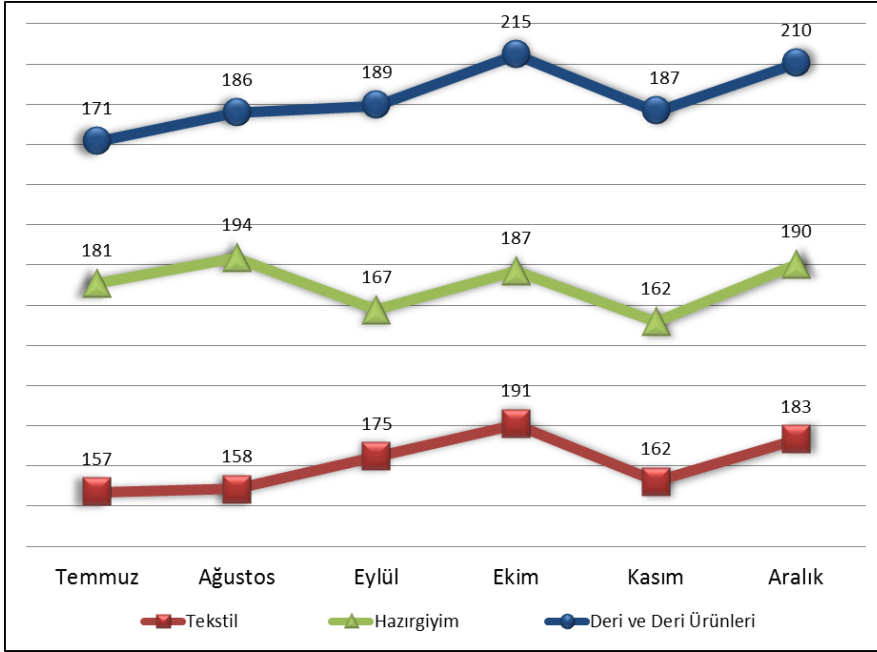

Kaynak: TÜİK (2011 yılı verileridir.)

2.5. Sektörün Ciro Endeksi Değerlendirmesi

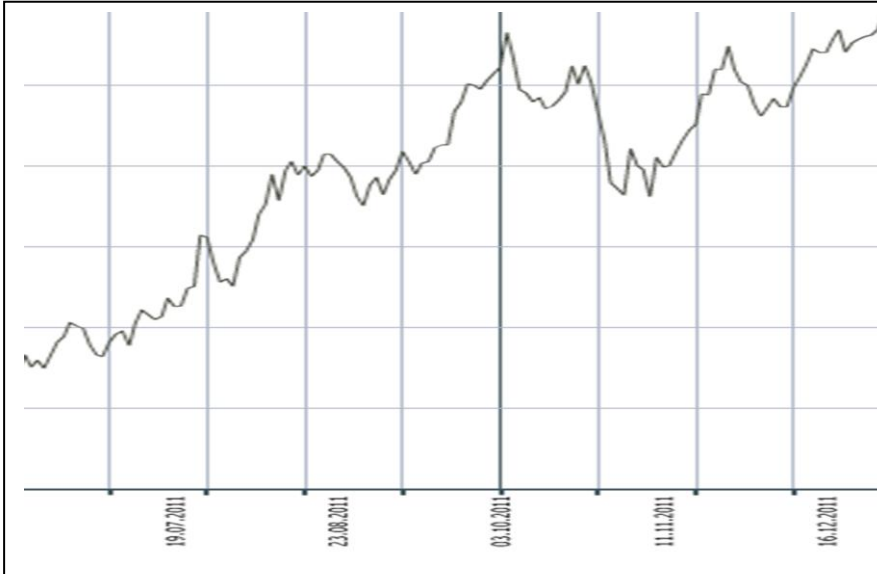
Sektörlerde ihracata dayalı üretim yapan firmaların ağırlıkta olması, elde edilen ciroların satışlar kadar kur değişimlerinden de etkilenmesine sebep olmaktadır. Şekil 10 ve 11, 2011 yılında ciroların döviz kurlarındaki dalgalanmalardan doğrudan etkilendiğini göstermektedir.

Şekil 20– Aylar itibariyle Ciro Endeksi (Endeks 2005)

Kaynak: TÜİK (2011 yılı verileridir.)

Şekil 21- Temmuz-Aralık ayları ABD Doları Kur Değişimi

Kaynak: TCMB (2011 yılı verileridir.)

KAYNAKÇA

- 2023 Türkiye İhracat Stratejisinin Sektörel Kırılımı Projesi Tekstil-Konfeksiyon-Deri-Halı-Liderlik Çalıştay Notları-Türkiye İhracatçılar Meclisi (2009 yılı)
- 9. Kalınma Planı (2007-2013) Tekstil Hazırgiyim ve Konfeksiyon Alt Komisyon Raporu
- Dünya Ticaret Örgütü 2011 Yıllık Raporu
- İstanbul Tekstil Konfeksiyon İhracatçılar Birliği
- Tekstil, Hazır Giyim/Deri ve Deri Ürünleri Stratejisi (2008 yılı)
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Veri Tabanı
- Türkiye İstatistik Kurumu Veri Tabanı
- Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası
- Uluslararası Ticaret Merkezi Ticaret Haritası Veri Tabanı